

In memoriam RICHARD OSCHANITZKY

(Daniela Caraman Fotea, 6 ianuarie 2015)

Există în viața noastră muzicală proeminente ale artei sunetului, care, așa cum au făcut-o și înaintea lor alte nume notorii, își unesc respectul, considerația, experiența, pentru omagierea, actualizarea operei (mult admirate) a unui confrate plecat dintre noi; acum, în speță, **Richard Oschanitzky** (1939-1979). Îi numesc pe **Florian Lungu** – Mr. Jazz, **Nicolas Simion**, instrumentist (saxofoane, clarinet, taragot, caval), care și-a translat pasiunea – jazz-ul, într-o virtuozitate care a uimit meridianele. Însuși Willis Conover l-a invitat în SUA, la emisiunea *Voice of America*; Simion este și fondator al casei de discuri *7 dreams* prin care popularizează muzicieni români de excepție; li s-a alăturat **Adrian Enescu** (l-am numit mereu *a composer before his life*), recent laureat cu premiul *George Enescu* al Academiei Române pentru „Breakfast. Music for solo viola”; al patrulea corifeu este **Alex Vasiliu**, remarcabil realizator de emisiuni radio – tv, muzicolog, profesor, semnatarul unei complexe monografii R. Oschanitzky, cu rară valoare literară, muzicală, analitică, pe care o consider demnă, la rândul ei, de un premiu al Academiei. Au realizat un dublu album compact în care sunt alăturate 43 de înregistrări ce etalează (afirma Fl. Lungu) „pluralitatea surprinzătoare a preocupărilor muzicianului Oschanitzky”, considerat – pe drept, nepereche. Sufletul proiectului este vocalista, actrița **Ileana Popovici**, îmi spunea **Magdalena Tara**, distins realizator de emisiuni la Radio România Cultural, compozitoare, solistă vocală: „altruistă și ambițioasă, ca de fiecare dată atunci când se alătură realizării unui demers cu impact, Ileana Popovici a strâns în jurul său câțiva prieteni (printre care și **Orhan Onur** cel care a oferit cu generozitate o mare parte din fondurile necesare editării CD-urilor): sunt cei care l-au cunoscut, au colaborat cu Richard Oschanitzky, cei care, ascultându-i muzica, au fost fascinați de unicitatea personalității lui, de viața lui - o înșiruire aleatorie sau determinată de sunete, cuvinte și culori, dar mai ales de valori”.

Se ascultă mai întâi 7 piese realizate de Oschanitzky cu orchestra Electrecord. Între ele, celebrul *O Barquinho* uimește printr-un neastâmpăr unicat al clapelor – un ...neiertător swing, stăpânit de muzicianul pentru care Bossanova a fost una dintre marile preferințe. Greu de convins acest repertoriu, chiar și de interpreții sud americani. Pentru că presupune un anume simț al balansului, o gradare subtilă a valorilor pauzelor (pe care nu le poți dobândi, nici prin reproduceri imitative, nici prin studiu). Oschanitzky le avea în sine, simțea instinctual și cât de veridic acest limbaj! De aceea a și fost, la noi, o singularitate în domeniu. Pe aceste coordonate, și Ileana Popovici s-a afirmat autoritar. Cu o voce curată, non vibrată, voce instrument, generoasă în expresie, a validat cu excelență apelativul dat de muzicieni importanți: o Astrud Gilberto a României. Așadar o maestră a interpretării bossanovei, specie „regală” a muzicii. Rostirea cuvintelor, de asemenea specială, caldă, delicată (ca și aspectul ei fizic), i-a impus lui Oschanitzky dorința de a lucra, de a cizela un repertoriu aducător de emoții în perpetuu. O altă voce pe disc, și ea valoroasă: **Puica Igiroșanu**, colega de scenă, prietena Ilenei Popovici și a lui Richard Oschanitzky, acum ...maica Anastasia, trăitoare în lumea mănăstirii. Spunea la lansare: acompaniată de Richard Oschanitzky te simțea cuprinsă de o liniște Bach-iană, atinsă de aripa duhului. Era elegant, omul neprevăzutului, avea o noblețe care inspira. La fel a simțit și **Mihaela Mihai**, interpreta piesei *Jucăriile*: o broderie fină, o muzică fragilă și prețioasă care te construiește pe ...dinăuntru. Ceea ce în epocă era numită muzică ușoară, aceea a lui Oschanitzky – ilustrată pe disc prin piesa *De ce pari trist*, interpretată de **Doina Badea** este de fapt, o colecție de lied-uri.

Avem pe discuri prelucrări ale unor teme folclorice, de fapt recreate; ascultăm pe lângă celebrele teme între care și *Sania cu zurgălăi* a lui Richard Stein (intrată de mult în contextul creației colective populare), neașteptate arome armonice modale, jerbe sonore free, improvizații fluide, scat de grup, dar și vocea Aurei Urziceanu. În fapt, o deschidere către etno-jazz. Același Florian Lungu îl numea pe Oschanitzky „un subtil demiurg de avataruri sonore”. Inconfundabilă și tălmăcirea temelor din Purcell, Vivaldi, Gluck, Gounod, muzica din coloane sonore de film. Dar, audiția se desfășoară firesc, în pofida asprelor contraste. Explicația? Originalitatea – aparte, a orchestrațiilor care stau și acum în picioare (prețioasă afirmație a lui Adrian Enescu), ilustrând și existența stilurilor cameral – jazz, simfonic – jazz).

Pe scurt, două CD-uri prețioase, „albume-concept”, cuprinzând creații cărora compozitorul, aranjorul, orchestratorul, pianistul Richard Oschanitzky „li s-a dat cu risipă de inteligență, talent și virtuozitate” (Alex Vasiliu).

Discuri, asemeni muzicianului, UNICATE.

Un moment emoționant de la lansare a fost acela al prezenței măicuței Anastasia, nimeni alta decât Puica Igiroșanu – colega de scenă și prietena Ilenei Popovici și a lui Richard Oschanitzky.